

Behandelwijzer slokdarmkanker

www.nwz.nl

Inhoud

1. **Waarom deze behandelwijzer?**
2. **Het behandelteam**
3. **Contactgegevens**
4. **Een kwaadaardige afwijking in de slokdarm**
5. **Welke aanvullende onderzoeken krijgt u?**
6. **Het behandelplan**
7. **Voeding en conditie**
8. **Ondersteuning bij kanker**
9. **Meer informatie**
10. **Inlegvellen**

1. Waarom deze behandelwijzer?

U krijgt in Noordwest onderzoeken en een behandeling in verband met een kwaadaardige afwijking in uw slokdarm.

In deze behandelwijzer vindt u algemene informatie over:

- de aandoening
- de onderzoeken
- de behandeling
- de nazorg

U krijgt hierover natuurlijk ook persoonlijk uitleg van uw arts en andere zorgverleners. In deze behandelwijzer kunt u alles nog eens rustig nalezen.

2. Het behandelteam

Het team dat u behandelt, bestaat uit meerdere deskundigen (het is multidisciplinair). Het zijn artsen (medisch specialisten) en verpleegkundigen. Ze zijn gespecialiseerd in onderzoek naar en behandeling van afwijkingen in de slokdarm (de oesofagus).

Tijdens een bepaalde periode is steeds 1 arts verantwoordelijk voor uw medische behandeling. Hij of zij is uw hoofdbehandelaar.

Vanaf . . . . . / . . . . . / . . . . . is uw hoofdbehandelaar:

dr. . . . .

Vanaf . . . . . / . . . . . / . . . . . is uw hoofdbehandelaar:

dr. . . . .

Behalve met uw hoofdbehandelaar of hoofdbehandelaars krijgt u met veel verschillende zorgverleners te maken. Mogelijk ondergaat u een behandeling op meerdere afdelingen. Misschien zelfs in een ander ziekenhuis. Daarom heeft u 1 of 2 vaste aanspreekpunten bij wie u terecht kunt.

Uw vaste aanspreekpunten

Een van de casemanagers chirurgische en interne oncologie of de verpleegkundig specialist MDL zijn uw vaste aanspreekpunten.

- Donna Ruijter, Chantal Plasschaert en Lucienne Dol zijn casemanagers. Dit zijn verpleegkundigen speciaal voor de opvang en begeleiding van patiënten met slokdarmkanker.
- Mariska Bloedjes is verpleegkundig specialist. Dit is een verpleegkundige die zich heeft gespecialiseerd in medische taken op het gebied van slokdarmkanker.

Met u is afgesproken bij wie u met welke vragen terecht kunt. Op de volgende pagina vindt u de contactgegevens.

3. Contactgegevens

Heeft u vragen over uw onderzoeken of afspraken? Valt u meer dan 1 kilo per week af? Of heeft u een andere vraag? Bel dan met een van de casemanagers of de verpleegkundig specialist:

- Donna Ruijter, Chantal Plasschaert en Lucienne Dol:
072 - 548 2400 (8:30 - 16:30, dagelijks)
- Mariska Bloedjes:
072 - 548 3324 (8:30 - 16:30, maandag, dinsdag en woensdag)

Wanneer moet u meteen naar het ziekenhuis bellen?

U moet meteen contact opnemen als u:

- bloed braakt
- het gevoel heeft dat er iets in uw slokdarm blijft hangen
- als u niet meer kunt eten

Op werkdagen binnen kantooruren (8:30 - 16:30) belt u naar de casemanagers (072 - 548 2400) of de verpleegkundig specialist (072 - 548 3324)

's Avonds, 's nachts en in het weekend belt u de spoedeisende hulp:

- locatie Alkmaar: 072 - 548 2488
- locatie Den Helder: 0223 - 69 6661

4. Een kwaadaardige afwijking in de slokdarm

U heeft een onderzoek van uw slokdarm gehad (een zogenaamde gastroscopie). Daarbij is een verdenking op een kwaadaardige afwijking gevonden. Tijdens het onderzoek zijn kleine stukjes weefsel (zogenaamde **biopten**) weggenomen uit deze afwijking en naar de patholoog gestuurd voor onderzoek.

Hoe ontstaat kanker?

Ons lichaam bestaat uit miljarden cellen. Om oude en beschadigde cellen te vervangen, zijn nieuwe cellen nodig. Deze ontstaan door celdeling. Eén cel deelt zich in 2 nieuwe cellen, die zich ook weer delen. Meestal kan het lichaam de celdeling goed regelen. Bij kanker is deze celdeling verstoord.

Er zijn miljoenen celdelingen per dag. Dan kan er iets mis gaan. Door toeval, maar ook door schade door roken, alcohol of te veel zonlicht bijvoorbeeld. Meestal repareert het lichaam deze schade vanzelf.

Maar soms stopt de celdeling niet op tijd. Ook al heeft het lichaam geen nieuwe cellen meer nodig, toch gaan de cellen door met delen. De cellen die zo ontstaan, verschillen van de oorspronkelijke cel. Ze zijn anders van structuur en hebben geen nuttige functie. Het zijn kwaadaardige cellen. Hierdoor ontstaat uiteindelijk een gezwel. Dit noemen we een tumor. Een tumor kan zich uitbreiden tot in het omringende weefsel en veel schade veroorzaken.

Uitzaaiingen

Kwaadaardige cellen kunnen losraken van de tumor. Via het bloed of het lymfestelsel kunnen ze ergens anders in het lichaam terecht komen. Dit noemen we uitzaaiingen of metastasen.

Slokdarmkanker kan uitzaaien naar de lymfeklieren, de lever en de longen. Uitzaaiingen naar andere plekken, zoals de bijnieren en de botten, zijn zeldzamer. Maar ze komen wel voor.

Welke klachten kunt u krijgen?

In het begin veroorzaakt slokdarmkanker meestal geen klachten. Naarmate de ziekte zich uitbreidt wel.

U kunt last krijgen van de volgende klachten:

- het gevoel dat uw eten niet goed de slokdarm inzakt, maar blijft steken achter het borstbeen (passageklachten)
- het gevoel dat er bij het slikken een prop in de weg zit (slikklachten)
- minder eetlust
- gewichtsverlies
- een pijnlijk en/of vol gevoel
- duizeligheid en vermoeidheid
- een teerachtige, pikzwarte ontlasting
- het braken van bloed
- langdurige hikkklachten of hoestklachten
- voedsel en/of zure maaginhoud die weer omhoog komt tijdens en na het eten

Meer uitgebreide informatie over slokdarmkanker vindt u in de bijlagen.

5. Welke aanvullende onderzoeken krijgt u?

Na het weefselonderzoek (dit heeft u al gehad) krijgt u aanvullende onderzoeken. Dit is nodig om een goed behandelplan te kunnen opstellen. U gaat het zogenoemde zorgpad slokdarmkanker volgen. U krijgt hierover meer uitleg van de casemanager of de verpleegkundig specialist.

Bloed, nierfunctie, PET-CT scan

Uw bloed wordt onderzocht op het hemoglobinegehalte. Hemoglobine is een stof die voorkomt in de rode bloedlichaampjes. Ook wordt de nierfunctie (GFR) bepaald. Dit is van belang voor de PET-CT scan. De PET-CT scan van uw hele lichaam onderzoekt of er uitzaaiingen zijn.

Meer informatie over de PET-CT scan vindt u in de bijlage, en op www.nwz.nl/petct.

Overige onderzoeken

Mogelijk zijn er nog meer onderzoeken nodig. Er wordt bijvoorbeeld soms ook een punctie gedaan. Dit is het aanprikken van een afwijking met een dunne naald, om na te kunnen gaan of de afwijking een uitzaaiing is.

Als er in uw geval meer onderzoeken moeten plaatsvinden, hoort u dit van uw arts.

6. Het behandelplan

De behandeling van slokdarmkanker is afhankelijk van:

- de omvang en de plaats van de tumor
- de vraag of er wel of geen uitzaaiingen zijn
- hoe goed uw lichamelijke conditie is

Slokdarmkanker kan op verschillende manieren behandeld worden:

- met een operatie
- met radiotherapie (bestraling)
- met medicijnen: chemotherapie of doelgerichte therapie
- het plaatsen van een stent (een buisje)
- een combinatie van de hierboven genoemde behandelingen

Curatief of palliatief?

De behandeling kan curatief of palliatief zijn. Wat betekent dit?

- bij een **curatieve** behandeling is genezen nog mogelijk.
De behandeling is dan gericht op genezing. Dit kan bij slokdarmkanker alleen als de ziekte in een vroeg stadium is ontdekt
- bij een **palliatieve** behandeling is genezen niet meer mogelijk.
De behandeling is dan bedoeld om de ziekte zoveel mogelijk af te remmen en de klachten te verminderen

Het opstellen van het behandelplan

Dit gaat als volgt:

Zodra de uitslagen van de aanvullende onderzoeken bekend zijn, worden ze eerst besproken in een zogenaamde oncologiebespreking. Dit is een overleg waarbij meerdere medisch specialisten en andere zorgverleners aanwezig zijn. Het is een **multi-disciplinair overleg**, ofwel een MDO.

Bij de oncologiebespreking zijn ook altijd medisch specialisten van het academische ziekenhuis VUmc in Amsterdam aanwezig. De bespreking vindt elke week op dinsdag plaats.

Als dit brede team uw onderzoeksresultaten bespreekt, brengt ieder lid zijn of haar eigen deskundigheid in. Gezamenlijk stellen de aanwezige deskundigen een behandelplan op. U bent hier zelf dus niet bij.

U krijgt het advies van uw arts

Het behandelplan staat nu nog niet vast. Het is een advies van het multidisciplinaire overleg aan u. U krijgt het advies tijdens uw eerstvolgende afspraak met uw maag-darm-lever arts. Hij of zij bespreekt dan het voorgestelde behandelplan met u.

We informeren ook uw huisarts over de diagnose en de voorgestelde behandeling. Dit gebeurt digitaal.

Twijfelt u of de behandeling zin heeft?

Misschien twijfelt u of de voorgestelde behandeling zinvol is. Bijvoorbeeld omdat de belasting van de behandeling en de eventuele bijwerkingen niet opwegen tegen het resultaat dat u mag verwachten.

U kunt dit dan in alle openheid met uw behandeld arts of huisarts bespreken. U bepaalt uiteindelijk zelf welke behandeling u al dan niet wilt ondergaan.

Drie goede vragen

Misschien helpen de volgende 3 vragen u hierbij op weg:

- wat zijn mijn mogelijkheden?
- wat zijn de voor- en nadelen van die mogelijkheden?
- wat betekent dat in mijn situatie?

Meer informatie over de 3 goede vragen vindt u op www.3goedevragen.nl.

Besluit u om af te zien van een behandeling? Bespreek dit dan duidelijk met uw hoofdbehandelaar.

7. Voeding en conditie

Uw ziekte en de behandeling kunnen uw voedingstoestand verstoren. Ook kunt u last krijgen van vermoeidheid en minder conditie. Terwijl een goede voedings-toestand en een goede lichamelijke conditie juist een positief effect kunnen hebben op de behandeling van kanker.

In dit hoofdstuk leest u wat u kunt doen om uw voedingstoestand en conditie zo goed mogelijk op peil te houden.

Energie en eiwitten

Als u ziek bent en behandeld wordt, gebruikt het lichaam meer energie dan normaal. Bovendien heeft het lichaam meer eiwitten nodig voor de opbouw van cellen, spieren en organen. Eiwitten zitten vooral in melk, melkproducten, kaas, vlees, vis, kip, ei, vegetarische vleesvervangers, noten en peulvruchten.

Onbedoeld afvallen

U kunt door uw ziekte en / of de behandeling ondervoed raken. Als u in korte tijd veel gewicht verliest, wordt namelijk vooral spiermassa afgebroken. Dit is ongunstig voor uw herstel.

Het maakt daarbij niet uit hoe zwaar u normaal gesproken bent. Ook als u normaal gesproken overgewicht heeft, kan het zijn dat uw voedingstoestand nu toch niet optimaal is. Ook al heeft u in korte tijd gewicht verloren. Overgewicht zegt namelijk vooral iets over vetreserves en niet zozeer iets over conditie of spiermassa.

We adviseren u om u één keer per week te wegen. Valt u minstens een kilo per week af? Neem dan contact op met ons.

Diëtist

Bent u onbedoeld afgevallen? En lukt het niet om via gewone voeding voldoende energie en eiwitten binnen te krijgen? Dan verwijzen we u naar een diëtist voor advies. Indien nodig krijgt u aanvullende drinkvoeding.

Meer informatie vindt u in de folder 'Ongewild afvallen'.

Sondevoeding

Het kan zijn dat eten of drinken onvoldoende of helemaal niet meer lukt. In dit geval kan er sondevoeding worden gestart.

Sondevoeding is dunne, vloeibare voeding. Het bevat alle voedingsstoffen die u dagelijks nodig heeft.

U krijgt de sondevoeding toegediend via een slangetje. Dit slangetje wordt tijdens een scopie via de neus, de keel en de slokdarm ingebracht. Het komt uit in de maag. De diëtist bekijkt welke sondevoeding het beste bij de behoeftes van uw lichaam past. Hij of zij zal u hierin begeleiden.

Uw lichamelijke conditie

Bewegen helpt, zo blijkt uit onderzoek. U kunt de kanker en de behandeling dan beter doorstaan. Ook herstelt u sneller. Wees daarom actief, is ons advies, ook al is dit misschien moeilijk. Blijf zoveel mogelijk werken, sporten en/of het huishouden doen.

Kies een vorm van bewegen die bij u past en die u prettig vindt. Dat maakt het makkelijker om het vol te houden. Eventueel kan een gespecialiseerde fysiotherapeut u helpen om uw conditie zo goed mogelijk op peil te houden. Zo levert u zelf een bijdrage aan uw herstel.

8. Ondersteuning bij kanker

De behandeling van kanker is lichamelijk en emotioneel zeer aangrijpend. Mogelijk brengt de ziekte spanningen met zich mee voor uzelf en uw omgeving. U kunt dit dan met de casemanager of de verpleegkundig specialist bespreken. Zij ondersteunen u of verwijzen u door naar een andere zorgverlener.

Eventueel gebruiken ze een zogenaamde lastmeter. Hiermee brengen ze uw lichamelijke en psychosociale klachten in kaart.

Heeft u ondersteuning nodig? Vraag dan bij uw zorgverzekeraar na of u de kosten vergoed krijgt. Kijk ook op www.nwz.nl/kosten.

Registratie van kanker: van groot belang

Wetenschappelijk onderzoek is belangrijk om in de toekomst kanker te voorkomen en de behandeling te verbeteren. Daarvoor hebben wij gegevens nodig van mensen die nu kanker hebben. Het Integraal Kankercentrum Nederland verzamelt deze gegevens in de Nederlandse Kankerregistratie. Onderzoekers kunnen alleen gegevens opvragen uit deze registratie zonder dat uw gegevens herkenbaar voor hen zijn. Mocht u bezwaren hebben tegen deze registratie dan kunt u dit schriftelijk kenbaar maken via:

- e-mail, fg@iknl.nl
- een brief naar Integraal Kankercentrum Nederland
t.a.v. functionaris gegevensbescherming
Postbus 19079
3501 DB Utrecht

Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de IKNL-brochure 'Registratie van kanker'. Deze brochure ligt in het folderrek van de diverse afdelingen van de oncologie. U vindt de brochure ook op www.nwz.nl/wetenschaponcologie

Verder informatie over de verwerking van uw gegevens verwijzen we naar de privacyverklaring van Noordwest, www.nwz.nl/privacy

9. Meer informatie

- www.mlds.nl voor mensen met maag-, darm-, en leverproblemen, waaronder slokdarmkanker
- www.kwfkankerbestrijding.nl stichting voor wetenschappelijk onderzoek en fondsenwerving
- www.nfk.nl Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties
- www.kankerspoken.nl informatieve website voor kinderen
- www.kanker.nl/infolijn telefonische hulpdienst voor kankerpatiënten en hun naasten
- www.iknl.nl Integraal Kankercentrum Nederland
- www.spks.nl lotgenotencontact voor patiënten met kanker aan het spijsverteringskanaal
- www.toekomstnakanker.nl informatie over ondersteuning en begeleiding bij en na kanker
- www.anntaveirne.nl informatie over revalidatie onder begeleiding van een fysiotherapeut
- www.netwerkoncologischezorg.nl psychosociale ondersteuning, voedingsadviezen en begeleiding bij sport en beweging

Noordwest Ziekenhuisgroep

Postbus 501

1800 AM Alkmaar

www.nwz.nl

tel 072 - 548 4444

Colofon

Redactie oncologie
afdeling communicatie

Vormgeving vormgeving Noordwest Ziekenhuisgroep

Druk Ricoh

Artikel nr 264025/2018.12

Op alle onderzoeken en behandelingen van Noordwest Ziekenhuisgroep zijn de algemene voorwaarden van Noordwest Ziekenhuisgroep van toepassing, zie www.nwz.nl.